

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Tomáše Langáška (soudce zpravodaj), soudce JUDr. Filipa Dienstbiera a soudkyně Mgr. Veroniky Baroňové v právní věci žalobce: **V. D.**, zastoupený Mgr. Robertem Vladykou, advokátem, sídlem Revoluční 655/1, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, odbor azylové a migrační politiky, sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. ledna 2020 č. j. OAM-64341-14/ZM-2019, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 22. června 2020 č. j. 51 A 13/2020 - 40, o vyloučení soudkyně Nejvyššího správního soudu Mgr. Jitky Zavřelové z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 8 Azs 78/2020,

t a k t o :

Soudkyně Nejvyššího správního soudu Mgr. Jitka Zavřelová **n e n í** vyloučena z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 8 Azs 78/2020.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Krajský soud v Praze usnesením označeným v návěti odmítl žalobu proti rozhodnutí žalovaného o zamítnutí žádosti žalobce o prodloužení doby platnosti zaměstnanecké karty a zároveň věc postoupil Komisi pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců k rozhodnutí o odvolání. Žalovaný proti tomuto usnesení podal kasační stížnost, která byla v souladu s rozvrhem práce Nejvyššího správního soudu přidělena k projednání a rozhodnutí osmému senátu tohoto soudu (řízení sp. zn. 8 Azs 78/2020).

[2] Soudkyně osmého senátu Mgr. Jitka Zavřelová dne 7. července 2020 oznámila předsedovi Nejvyššího správního soudu v souladu s § 8 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), důvod své podjatosti, který spatřovala v tom, že, byť se na vydání nyní napadeného usnesení přímo nepodílela, v zásadě shodné usnesení vydal Krajský soud v Praze dne 22. června 2020 i ve věci sp. zn. 43 A 55/2020 senátem, jemuž předsedala. Toto usnesení bylo rovněž napadeno kasační stížností, která je u Nejvyššího správního soudu projednávána pod sp. zn. 6 Azs 192/2020. V obou usneseních byla řešena totožná právní otázka, která byla diskutována napříč všemi senáty Krajského soudu

v Praze. Mgr. Zavřelová považuje z hlediska vnějšího nazírání za nevhodné, aby se jako členka osmého senátu podílela na rozhodování o kasační stížnosti v této věci, přičemž odkázala na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 31. května 2006 č. j. Nao 7/2006 - 121.

[3] Předseda Nejvyššího správního soudu v uvedených skutečnostech podjatost Mgr. Zavřelové neshledal, a proto bylo posouzení této otázky podle § 8 odst. 3 větou třetí s. ř. s. svěřeno jinému senátu Nejvyššího správního soudu.

[4] Podle § 8 odst. 1 s. ř. s. jsou soudci *vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.*

[5] Z toho, jak Mgr. Zavřelová vymezila důvody pro své vyloučení z projednání a rozhodnutí věci, je zřejmé, že má za to, že se (zprostředkovaně) podílela na projednávání a rozhodování věci u Krajského soudu v Praze (předtím, než byla ke dni 1. července 2020 přeložena k Nejvyššímu správnímu soudu) ve smyslu druhé věty § 8 odst. 1 s. ř. s., neboť jako předsedkyně senátu 43 A Krajského soudu v Praze rozhodovala typově shodnou věc. Dle názoru šestého senátu však tato okolnost pochybnosti o nepodjatosti Mgr. Zavřelové nezakládá.

[6] Vyloučení soudce pro podjatost je, byť nepřesně, vnímáno jako výjimka z ústavní zásady, že nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci a příslušnost soudu i soudce stanoví zákon, vyjádřené v čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Tato výjimka vyplývá ze základního práva, aby ve věci rozhodoval nezávislý a nestranný soudce, které je jednou z esenciálních součástí práva na spravedlivý proces (čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod). V zájmu zajištění nezávislosti a nestrannosti soudního rozhodování je tedy přípustné, aby v některých případech došlo k odnětí věci zákonným postupem určenému soudci a jejímu přikázání soudci jinému; k tomu však může dojít jen výjimečně a ze skutečně závažných důvodů, které soudci reálně brání rozhodnout v souladu se zákonem nezáužatě a spravedlivě (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. dubna 2003 č. j. Nao 19/2003 - 16), tedy když je evidentní, že vztah soudce k věci, účastníkům či jejich zástupcům dosahuje intenzity vylučující nestranné rozhodování soudce [nálezn Ústavního soudu ze dne 3. července 2001 sp. zn. II. ÚS 105/01 (N 98/23 SbNU 11)].

[7] Při rozhodování o vyloučení soudce nejde pouze o hodnocení jeho subjektivního pocitu, zda se cítí být podjatý či nikoli, nebo o hodnocení osobního vztahu soudce k účastníkům řízení či jejich zástupcům, ale v konečném důsledku zejména o objektivní úvahu, zda lze s ohledem na veškeré okolnosti případu mít za to, že by soudce podjatý být mohl, přičemž tato úvaha musí vycházet z hmotněprávního rozboru skutečností, které k pochybnostem o nestrannosti soudce vedly [nálezn Ústavního soudu ze dne 27. listopadu 1996 sp. zn. I. ÚS 167/94 (N 127/6 SbNU 429) a ze dne 3. července 2001 sp. zn. II. ÚS 105/01 (N 98/23 SbNU 11)].

pokračování

[8] Jak Nejvyšší správní soud zdůraznil v usnesení ze dne 28. května 2014 č. j. Nao 163/2014 - 29, „*institut podjatosti a vyloučení soudce je totiž třeba zkoumat ve vztahu určité konkrétní věci a pouze ve vztahu k této konkrétní věci, k účastníkům či k jejich zástupcům je podle normy § 8 odst. 1 věty první s. ř. s. třeba zkoumat poměr soudce, který má věc projednat a rozhodnout.*“ V citovaném případě neshledal Nejvyšší správní soud důvod pro vyloučení soudců správního úseku krajského v tom, že u jiného soudu probíhá řízení o žalobě, v němž jako žalovaný vystupuje tento krajský soud, přičemž se obě řízení týkají stejné problematiky a právní úpravy. Podobně Nejvyšší správní soud neshledal podjatým soudce rozhodujícího v řízení o kasační stížnosti, který dříve působil jako soudce Ústavního soudu, kde se podílel na rozhodování o návrhu na zrušení právního předpisu, který měl později aplikovat (usnesení ze dne 11. února 2014 č. j. Nao 64/2014 - 39). V usnesení ze dne 27. srpna 2013 č. j. Nao 41/2013 - 56 pak Nejvyšší správní soud konstatoval, že „*procesní předpisy nezakládají důvod podjatosti ve skutečnosti, že soudce vyššího soudu rozhoduje o věci vzešlé od kolegů z nižšího soudu, kde předtím působil, ale jen pokud se soudce přímo podílel na projednávání nebo rozhodování téže věci v předchozím soudním řízení.*“

[9] „Předchozí soudní řízení“ ve smyslu druhé věty § 8 odst. 1 s. ř. s. je pak „*třeba chápat nikoli časově (tedy jako jakékoliv soudní řízení, jehož byl žalobce účastníkem, resp. které by se týkalo stejného předmětu) nýbrž instancně: vyloučen by tak byl soudce, který by o téže věci rozhodoval nejprve v řízení u krajského soudu a následně pak v řízení kasačním u Nejvyššího správního soudu*“ (zvýrazněno Nejvyšším správním soudem; viz usnesení ze dne 9. února 2011 č. j. Nao 9/2011 - 148; srov. též usnesení ze dne 19. března 2003 č. j. Nao 2/2003 - 18, č. 53/2004 Sb. NSS). Z toho vyplývá, že pouhá skutečnost, že Mgr. Zavřelová se podílela na rozhodování věci sp. zn. 43 A 55/2020 - 42, jejímž předmětem byla totožná právní otázka, nelze dovodit, že by byla vyloučena z rozhodování v tomto řízení. V opačném případě by byl soudce krajského soudu přeložený k Nejvyššímu správnímu soudu vyloučen ze všech řízení, které se typově shodují s některou z věcí, které rozhodoval v době svého působení na krajském soudu. Takový závěr by však již představoval silné narušení principu (práva na) zákonného soudce, který vyplývá z již citovaného čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, provedeného zákonem o soudech a soudcích a rozvrhy práce jednotlivých soudů.

[10] Usnesení č. j. Nao 7/2006 - 121, z něhož Mgr. Zavřelová při posuzování svého vztahu k věci vycházela, se týkalo poměrně specifické situace. Nejvyšší správní soud tehdy rozhodl o vyloučení jednoho ze svých soudců proto, že na krajském soudu rozhodoval v řízení s týmiž účastníky a totožným předmětem – spor mezi žalobcem a finanční správou se tehdy týkal posouzení daně z přidané hodnoty za několik zdaňovacích období, která se však odvíjela od stejných plnění, fakticky tedy šlo o stejnou věc, která byla rozdělena do vícera řízení pouze proto, že podle daňového řádu se o každém zdaňovacím období vydává samostatný platební výměr. Kromě toho tehdy byla pro rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o vyloučení soudce důležitá skutečnost, že šlo o věc týchž účastníků (srov. též bod 9 usnesení ze dne 13. dubna 2010 č. j. Nao 13/2010 - 68). Ostatně judikatura dlouhodobě vymezuje totožnost věci jako totožnost účastníků a totožnost předmětu řízení (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 6. ledna 2005 č. j. Nao 56/2004 - 54, č. 545/2005 Sb. NSS, výše citované usnesení č. j. Nao 2/2003 - 18, či usnesení ze dne 8. dubna 2009 č. j. Nao 16/2009 - 140). V projednávané věci však jako žalobce vystupuje

osoba odlišná od osoby žalobce ve věci, o níž Krajský soud v Praze rozhodl v rozsudku č. j. 43 A 55/2020 - 42, přičemž, jak již bylo řečeno, pouhá shoda v předmětu řízení (přesněji řečeno v posuzované právní otázce) k závěru o podjatosti soudce nestačí.

[11] Vzhledem k uvedeným důvodům dospěl šestý senát Nejvyššího správního soudu k závěru, že soudkyně tohoto soudu Mgr. Jitka Zavřelová není vyloučena z projednání a rozhodnutí výše uvedené věci.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. července 2020

JUDr. Tomáš Langášek
předseda senátu